

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	бакалавр	Форма навчання	денна заочна	Навчальний рік/семестр	2024-2025 I
----------------------	----------	----------------	-----------------	------------------------	----------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Дошкільна лінгводидактика (угорська)
Кафедра	Педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти
Освітня програма	012 Дошкільна освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 4 кред. (120 год.) Лекції: 28 Практичні (семінарські) заняття: 20 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 72
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Чопак Єва Василівна, старший викладач e-mail: csopak.eva@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	-
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	Мета: озброєння майбутніх фахівців теоретичними знаннями, лінгвістичними, лінгводидактичними, психофізіологічними засадами навчання рідної мови та формування професійно-мовленнєвої компетентності щодо розвитку мовлення дітей дошкільного віку, навчання їх рідної мови, виховання мовленнєвої культури відповідно до державних стандартів вищої школи та Базового компонента дошкільної освіти України. Завдання: • оволодіння досягненнями вітчизняної та зарубіжної лінгводидактики; • формування здатності до аналізу особливостей мовленнєвого розвитку дітей на кожному віковому етапі; • засвоєння закономірностей, принципів та методики розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування та навчання грамоти дітей дошкільного віку; підготовка до практичного здійснення формування мовленнєвої та комунікативної компетенції дітей в

сучасних умовах дошкільного виховання;

- сформувати вміння і навички планування різних видів роботи з розвитку мовлення в різних вікових групах, з дітьми різних категорій і за різних соціальних умов;
- ознайомити з кращим педагогічним досвідом роботи з розвитку мови і навчання дітей елементів грамоти;
- озброїти студентів методами та прийомами, стимулюючими у дітей розумові здібності, потребу до подальшого пізнання та самостійних дій;
- розвивати вміння оптимально поєднувати форми навчальної діяльності та прийоми ділової співпраці;
- озброїти студентів знаннями про різноманітність ідей для успішного розвитку критичного мислення дітей дошкільного віку, самостійно осмислювати нову інформацію та усвідомлювати її цінність.

Компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

КЗ-10. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-5. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільновизнаних морально-етичних норм і правил поведінки

КС-9. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку.

КС-10. Вміння складати Індивідуальну програму розвитку та необхідні для навчання дітей з особливими освітніми потребами документи, бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

КС-15. Здатність до індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення

загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Програмні результати навчання

ПР-01 Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-02 Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.

ПР-03 Розуміти природу і знати вікові особливості дітей з різними рівнями розвитку, особливості розвитку обдарованих дітей, індивідуальні відмінності дітей з особливими освітніми потребами

ПР-04 Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-05 Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-06 Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-07 Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-08 Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-10 Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

ПР-12 Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-13 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-15 Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етикоестетичні цінності.

ПР-16 Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17 Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

ПР-18 Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-19 Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.

ПР-20 Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПР-21 Розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-23 Знати основні запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти застосувати їх в професійній діяльності.

Основна тематика дисципліни:

Змістовий модуль 1

Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Формування лексичної компетенції дітей дошкільного віку.

1. Теоретичні основи дошкільної лінгводидактики. Становлення та розвиток дошкільної лінгводидактики.
2. Закономірності та принципи навчання рідної мови. Мета, зміст, завдання та засоби розвитку і навчання дітей рідної мови.
3. Форми розвитку і навчання дітей рідної мови. Методи і прийоми розвитку та навчання дітей рідної мови в дошкільному закладі.
4. Становлення і розвиток мовлення дітей раннього віку. Методика розвитку мовлення дітей раннього віку на заняттях. Складання конспектів ігор-занять з розвитку мовлення

дітей раннього віку.

5. Базисна характеристика мовленнєвого розвитку та спілкування дошкільників. Формування фонетичної компетенції дошкільників. Поняття виховання звукової культури мовлення. Методика виховання звукової культури мовлення на заняттях.
6. Поняття словникової роботи. Методи та прийомисловникової роботи.
7. Використання усної народної творчості у лексичній роботі з дошкільниками. Методика проведення занять із словникової роботи під час ознайомлення з довкіллям.

Змістовий модуль 2

Формування граматичної та діалогічної компетенцій дітей дошкільного віку. Формуваннямонологічної компетенції дітей дошкільного віку.

1. Поняття про граматичну будову мови. Шляхи формування граматично правильного мовлення у дошкільників. Методи, прийоми, форми роботи з формування граматичної будови мовлення у дошкільників.
2. Методика розвитку зв'язного мовлення. Поняття зв'язного мовлення. Методи і прийоми навчання дітей діалогічного мовлення. Бесіда – основний метод розвитку діалогічного мовлення дітей дошкільного віку. Методи і прийоми навчання дітейдіалогічного мовлення на заняттях у різних вікових групах.
3. Методика навчання дітей монологічного мовлення. Характеристика методів і прийомів навчання дітей монологічного мовлення.
4. Навчання дітей розповідання за дидактичними картинами. Навчання дітей розповідання за іграшками. Навчання дітей розповідання з власного досвіду. Навчання дітей творчого розповідання.Переказ літературних творів.
5. Дидактичні ігри, вправи, сюжетно-рольові ігри, мовні задачі у навчанні дошкільників зв'язного мовлення. Розвиток зв'язного мовлення на заняттях у різних вікових групах.

Змістовий модуль 3

Підготовка дітей дошкільного віку до навчання елементів грамоти. Сучасні підходи до планування роботи з розвитку мовлення та формування комунікативних умінь дітейдошкільного віку.

1. Теоретичні засади навчання елементів грамоти. Огляд історії методів навчання грамоти. Особливості сучасного звукового

	аналітико-синтетичного методу навчання грамоти. 2. Методика ознайомлення дітей з поняттями «звук», «слово», «речення». 3. Підготовка до навчання елементів грамоти дітей старшого дошкільного віку. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з літерою. 4. Підготовка до навчання грамоти у дошкільному закладі освіти. Традиційні та сучасні підходи. Підготовка руки дитини до письма. 5. Сучасні моделі планування навчального процесу в дошкільних закладах освіти (мовленнєвий розвиток). Особливості планування різних форм роботи з мовленнєвого розвитку протягом дня в різних вікових групах. 6. Організація професійно-мовленнєвого спілкування вихователя з дітьми. Наступність і перспективність мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку та учнів першого класу. Обстеження мовленнєвої готовності дітей до школи.
--	--

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Семестрові завдання	Бали	Критерії оцінювання
Змістовий модуль 1 Теоретико-методологічні засади дошкільної лінгводидактики. Формування лексичної компетенції дітей дошкільного віку.	5	Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.
Змістовий модуль 2 Формування граматичної та діалогічної компетенцій дітей дошкільного віку. Формування монологічної компетенції дітей дошкільного віку.	5	Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.
Змістовий модуль 3	5	Кількість балів за роботу залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань;

Підготовка дітей дошкільного віку до навчання елементів грамоти. Сучасні підходи до планування роботи з розвитку мовлення та формування комунікативних умінь дітей дошкільного віку.	повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.																												
	Критерії оцінювання Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100. Шкала оцінювання: національна та ECTS <table><tr><th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th><th rowspan="2">Оцінка ECTS</th><th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th></tr><tr><th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th><th>для заліку</th></tr><tr><td>90–100</td><td>A</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr><tr><td>82–89</td><td>B</td><td rowspan="2">добре</td></tr><tr><td>75–81</td><td>C</td></tr><tr><td>64–74</td><td>D</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr><tr><td>60–63</td><td>E</td></tr><tr><td>35–59</td><td>FX</td><td>незадовільно з можливістю повторного складання</td><td>не зараховано з можливістю повторного складання</td></tr><tr><td>0–34</td><td>F</td><td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td><td>не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td></tr></table> Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни R ДИС (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи RHP (до 70 балів): $R \text{ ДИС} = RHP + RAT$. Відповіді на практичних заняттях (усна відповідь, відповіді на запитання викладача, проведення фрагменту уроку, презентація) – 20 балів. Самостійна робота – 15 балів. Контрольна робота – 25 балів. Усний екзамен – 40 балів Загалом – 100 балів.	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90–100	A	відмінно	зараховано	82–89	B	добре	75–81	C	64–74	D	задовільно	60–63	E	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																										
90–100	A	відмінно	зараховано																										
82–89	B	добре																											
75–81	C																												
64–74	D	задовільно																											
60–63	E																												
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни																										

		До екзамену допускаються студенти, які відвідували лекційні та практичні заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, провели показові уроки (фрагменти) і накопили 60 балів на протязі одного семестру. Важливою передумовою допуску до іспиту є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки. У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи: - методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; - методи письмового контролю: письмове тестування, розробка уроку; - методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз.
Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)		Форма перевірки знань: • Практичні заняття, модульна контрольна робота, самостійна робота; • усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, • повідомлення на задану тему тощо.); • письмовий контроль (контрольна робота/тест у письмовій формі, твір, • виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо); • практичний контроль (під час практичних робіт, під час усіх видів • практики); • спостереження як метод контролю; • тестовий контроль; • проблемні ситуації.
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси		1. Базовий компонент дошкільної освіти»: [затв. рішенням Колегії МОН України і Президії НАПН України] / науковий кер.: Богуш А. М., дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; авт. кол-в: Богуш А. М., Беленька Г. В., Богініч О. Л. та ін. – К., 2012. – 26 с. 2. Бенера В., Маліновська Н.. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Навчально-методичний посібник. - К.: Видавничий дім: Слово, 2014. – 384 с. 3. Богуш А., Гавриш Н.. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / за ред. А. Богуш. Друге видання, доповнене. - К.: Видавничий Дім: Слово, 2011. – 704 с. 4. Богуш А., Гавриш Н., Саприкіна О.. Теорія та методика розвитку мовлення дітей раннього віку. Підручник. - К.: Видавничий дім: Слово, 2009. – 408 с. 5. Богуш А., Гавриш Н.. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. – К.: Видавничий дім: Слово,

2008. – 408 с.

6. Богуш А., Гавриш Н., Котик Т.. Методика організації художньомовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах. Підручник. – Київ.: Видавничий дім

«Слово», 2006. - 304 с.

7. Богуш А., Маліновська Н. Перші кроки грамоти: перед дошкільний вік: навч. посіб. - К.: Видавничий Дім «Слово», 2013. – 424 с.

8. Богуш А. Готуємо руку дитини до письма. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 108 с.

9. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят. – К.: Видавничий дім «Шкільн. світ», 2006. – 119 с.

10. Дошкільна лінгводидактика. Хрестоматія. Навчальний посібник. Упорядник А.Богуш. Частина I та II. - К.: Видавничий дім «Слово», 2005. – 720 с.

1. Dankó Ervinné. Nyelvi-kommunikációs nevelés az óvodában. OKKEER Kiadó, 2006.

2. Gyermekkori beszédmegértési és beszédészlelési zavarok. Szerk.: Gósy Mária. Bp., 1995.

3. Nagy J. József (szerk.): Anyanyelvi tantárgypedagógia. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1993.

4. Büky Béla. A beszédtanítás pszichológiája, Tankönyvkiadó, Bp., 1973.

5. Montágh–Montághné–Vinczéné. Gyakori beszédhibák a gyermekkorban. Tankönyvkiadó, Bp., 1990.

6. Iványi Gergely. A kisgyermek anyanyelvi nevelése a családban. Kossuth Könyvkiadó, Bp., 1973.

7. Zilahy József. Óvodai nevelés játékkal, mesével. Eötvös József Könyvkiadó, Bp., 1996.

Zilahy Józsefné. Mese-vers az óvodában. Eötvös József Könyvkiadó, Bp., 1996.